

Оперативни приручник о партнерству полиције и заједнице

Радни тим Вијећа министара
Босне и Херцеговине
за имплементацију Стратегије рада полиције у заједници

Подршка за израду приручника:
Safeworld, Велика Британија и
Центар за сигурносне студије, БиХ

Март 2010.

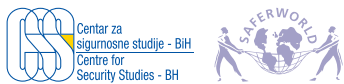
Оперативни приручник о партнерству полиције и заједнице

**Радни тим Вијећа министара Босне и Херцеговине за
имплементацију Стратегије рада полиције у заједници**

Подршка за израду приручника:
Safeworld, Велика Британија и
Центар за сигурносне студије, БиХ

Март 2010.

Ауторско право Safeworld и ЦСС, март 2010. Сва права задржана.
Ниједан дио ове публикације не може се умножавати, чувати у систему који ће омогућити његово касније преузимање или преносити у било којем облику или било којим електронским, механичким средствима или фотокопирањем или снимањем тонских записа или на било који начин, а да се у потпуности не наведе његов извор. Safeworld и ЦСС поздрављају и подстичу искориштавање и расподјелу материјала садржаног у овој публикацији.

Садржај

1

Увод 5

2

Анализа стања 9

2.1 Процјена стања безбједности заједнице 10

2.2 Елементи за процјену локалне заједнице 13

3

Анимирање и укључивање релевантних субјеката у заједници 17

3.1 Семинар за подизање свијести о безбједности заједнице 18

3.2 Форум за безбједност заједнице 21

3.3 Организовање различитих састанака са кључним партнерима у заједници 27

4

Идентификација проблема у заједници 29

4.1 Фокус групе 30

4.2 Табела за рангирање проблема 33

5

Проналажење адекватних рјешења и њихова имплементација 35

5.1 Пројектна документација 36

5.2 План сигурности у заједници 42

5.3 Састанак форума за безбједност заједнице 48

5.4 Систем планирања рјешења 51

5.5. Имплементација рјешења 52

5.5.1 План мониторинга и евалуације 52

5.5.2 Мрежа за имплементацију 55

5.5.3 Методе за процјену 56

6

Процјена успјешности 59

6.1 Мониторинг безбједносних инцидената 60

6.2 Картографски и табеларни приказ безбједносних инцидената 61

7

Шира примјена приручника 63

7.1 Креирање медијских порука према јавности 64

7.2 Медијски облици комуникације 66

7.3 Визит-картице полицијског службеника 70

УВОД

Радни тим Вијећа министара БиХ за израду државне стратегије за рад полиције у заједници, основан је 2006. године, а у августу 2007. стратегија је одобрена од стране Вијећа министара БиХ. Стратегија има значајну улогу у развоју полицијских служби у БиХ и базирана је на принципима партнерства, сарадње, идентификовања и рјешавања проблема, одговорности, превенције, транспарентности, унапређења и усмјеравања службе и пројеката, с крајњим циљем побољшања квалитета живота у локалној заједници.

Основне поставке рада полиције у заједници (РПЗ) и партнерства:

- Полиција, грађани и остали друштвени сегменти имају заједничку одговорност у стварању сигурног окружења;
- Да би ријешили проблеме у заједници, полиција, грађани и остали друштвени сегменти морају радити заједно и партнерски на њиховом рјешавању;
- Полиција није сила него сервис, одосно институција које би се само криминалци требали бојати.
- Много је разлога због којих се грађани могу осјећати несигурно као што су:
 - Нарушавање јавног реда и мира и насилничко понашање;
 - Проблеми везани за дрогу;
 - Оружје;
 - Корупција;
 - Малољетничка делинквенција;
 - Недовољна сарадња између полиције и заједнице;
 - Економске прилике и лоши увјети живота, незапосленост;
 - Култура живљења;
 - Различити облици дискриминације;
 - Апатија и пасивност локалне заједнице

Оперативни приручник о сарадњи полиције и заједнице је интегрални дио Стратегије рада полиције у заједници БиХ и сачињен је као допринос постизања наведених циљева и као помоћно средство полицајцима на терену у провођењу РПЗ-а. Приручник садржи практичне сугестије како би помогли полицајцима у:

- Анализирању стања
- Анимирању и укључивању релевантних особа
- Идентификацији проблема у заједници
- Проналажењу и примјени дугорочних и одрживих рјешења
- Процјени успјешности пројекта

Ове ће смјернице, поред помоћи полицији, бити од користи и осталим сегментима заједнице, као што су локални представници (мјесне заједнице), представници општинских власти, те чланови форума за безбједност заједнице. Приручник је првенствено дизајниран за полицајце који су у контакту са заједницом и који раде са грађанима на идентификацији и рјешавању сигурносних проблема.

Различите безбједносне проблеме у заједници можемо рјешавати на различите начине, а у пракси се најчешће користи модел САРА. Овај модел је изузетно користан у превенцији криминала, јер се уз помоћ њега успјешно идентификују проблеми, а потом се у најкраћем могућем времену предузимају кораци на њиховом рјешавању и дугорочном отклањању. Четири фазе метода САРА су:

- **Scanning** - Скенирање
- **Analysis** - Анализа
- **Response** - Одговор
- **Assesment** – Процјена (контрола и оцјена постигнутих резултата)

Од самог оснивања Радног тима, Safeworld и ЦСС пружали су техничку подршку; укључујући савјете и публикацију овог приручника. Обје ове организације подржале су иницијативу Радног тима за израду овог приручника.

2

Анализа стања

2.1 Процјена стања безбједности заједнице

Процјена стања безбједности заједнице намијењена је прикупљању почетних информација које се тичу безбједности заједнице. Ради се о информацијама и осталим подацима који се односе на објективну безбједност и субјективни осјећај безбједности чланова локалне заједнице (анкете, статистике и остале информације које покривају најважније аспекте заједнице и њених чланова).

Уколико заједницу чини неко мало мјесто, или сусједство (кварт), потребно је организовати састанке са становницима или са организацијама које постоје у тој средини, како би се размотрили актуелни проблеми. За разлику од формалних истраживања, прикупљење информације неће представљати мишљење цијеле заједнице, него мање групе људи или појединаца.

Основни елементи процјене требало би да садрже:

Елементи за процјену стања безбједности:

- општинска одјељења;
- привредне компаније;
- продавнице;
- осигуравајуће компаније;
- приватне сигурносне компаније;
- банке;
- болнице у клинике;
- центри за социјални рад;
- агенције за подршку жртвама;
- затвори;
- НВО или асоцијације за жене, као и проблеми с дјецом на улици;
- организације цивилног друштва;
- одјели за урбанизам;
- медији;
- обилазак и посматрање релевантних мјеста;
- школе;
- градске дворане;
- полиција и МУП.

Релевантне особе које могу пружити информације о профилу заједнице могу бити:

- локални лидери политичких партија;
- социјални радници;
- удружења жена;
- полицијски руководиоци
- религијске вође и групе;
- судије;
- чланови невладиних организација;
- таксисти;
- уопслени у агенцијама за подршку жртвама;
- новинари;
- уопслени у правним одјелима;
- трговци и чланови цивилног друштва.
- директори и педагози у школама;

Примјер профила безбједности заједнице

1. Опис заједнице (назив заједнице, општина или кантон којем припада и основне правне карактеристике)

2. Локација (географски положај, најближи градови као и природне карактеристике)

3. Становништво

- а. Број становника
- б. Етничка припадност
- ц. Старосна доб
- д. Спол

4. Инфраструктура заједнице

- а. Државне, ентитетске и општинске установе и институције
- б. Школство
- ц. Здравство
- д. Култура
- е. Спорт
- ф. Забава
- г. Саобраћајна мрежа
- и. Комунална превенција и проблематика

5. Економска ситуација у заједници

- а. Приближна процјена степена незапослености
- б. Привредни ресурси
- ц. Социјалне прилике

наставља се →

6. Друштвено-политичка ситуација

- а. Локације сједишта политичких организација
- б. Локација боравка локалних политичких лидера
- ц. Односи са сусједним заједницама
- д. Различите врсте нетолерантности и могућих тензија
- е. Административне препреке и проблеми у односу локална заједнице-власти
- ф. Поштивање људских права и основних демократских начела

7. Медији

- а. ТВ
- б. Радио
- ц. Штампани медији
- д. Остали комуникацијски системи

8. Невладине организације и удружења грађана**9. Правосудни органи, безбједносне институције и агенције**

- а. Полиција, војска, заштитарске агенције, цивилна заштита, центри за обавјештавање и узбуњивање грађана, ауто-мото савези, портири и службеници на обезбјеђењу различитих објеката,
- б. судови, тужилаштва, омбудсмени итд

10. Безбједносни проблеми

- а. Криминал
- б. Јавни ред и мир
- ц. Безбједност саобраћаја
- д. Проблеми анти-социјалног и девијантног понашања
- е. Комунални и еколошки проблеми
- ф. Остали сигурносни проблеми

2.2 Елементи за процјену локалне заједнице

Ради лакшег рада, дата је табела коју ћемо корисити као алат за биљежење запажања насталих током свакодневних патролних обилазака локалних заједница.

Свака колона служи за биљежење опажања само током једне позорне службе.

У сваком реду табеле представљен је проблем или потенцијални проблем који би могао да се догоди на одређеној локацији. Поља се употребљавају за биљежење свих проблема, уз уписивање броја који означава понуђени одговор:

- 0 овај проблем није уочен
- 1 овај проблем није посебно видљив нити значајан
- 2 овај проблем доприноси осјећању несигурности неких чланова локалне заједнице
- 3 овај проблем постоји али се не односи на свакога
- 4 овај проблем се тиче већине чланова заједнице
- 5 овај проблем нарушава безбједност скоро свакодневно

На крају сваке колоне требало би да буде израчунат коначни резултат свих појединачних посјета. Високи резултати подразумевају да су током посјета уочени бројни проблеми.

Табела за унос података

Адреса локације (навести прецизну локацију)	(улица, мјесна заједница)									
Опис локације, кориштење простора (пословног, стамбеног. итд)	(стамбени, пословни објект итд)									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Датум (ДД/ММ/ГГ)										
Вријеме (сат:минут)										
Временске прилике										
Полицајац										

наставља се →

Табела за унос података (наставак)

Социјални проблеми		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Проблематични појединци и групе људи који се крећу на локацији	Одрасли										
	Малољетници										
	Скитнице, бескућници и непознате особе (странци на локацији)										
	Проблематични или бучни сусједи, угоститељски и остали објекти										
Пуштени пси и пси луталице											
Проституција, блудне, законски и морално недопуштање радње											
Проституција											
Просјаци											
Остали локални проблеми (комунални и еколошки проблеми)											
Укупно											

Проблеми инфраструктуре		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Слаба улична расвјета											
Графити	Увредљив графит										
	Остало или неклассифицирано										
Оштећени објекти											
Оштећена аутобусна стајалишта и објекти (зграде)											
Оштећена, напуштена или изгорена возила											
Остали локални проблеми											
Укупно											

наставља се →

З

Анимирање и
укључивање
релевантних
субјеката у
заједници

3.1 Семинар за подизање свијести о безбједности заједнице

Увод

Овај дио садржи смјернице за организирање семинара у мјесним заједницама које би иницирали полицијски службеници. Садржај семинара би се одређивао у зависности од проблема, а између осталог било би ријечи и о сљедећим темама:

- Упознавање са радом полиције у заједници (РПЗ),
- Учешће у дијалогу о заједничким очекивањима, потребама и проблемима,
- Могућност изналажења рјешења за актуелне проблеме

Алат

Овај примјер позивнице и програма се може користити при планирању семинара који има за циљ информирање и повећање свијести учесника семинара.

Примјер

При организацији семинара за подизање свијести о безбједности у заједници, Центар за сигурносне студије у БиХ позвао је:

- представнике општинских власти;
- лидере мјесних заједница;
- полицајце;
- представнике НВО-а;
- чланове асоцијације родитеља;
- чланове асоцијације младих и студената;
- представнике медија (како би учествовали у дискусији) и новинаре (како би извјештавали о састанку);
- представнике међународних организација.

Предмет: *Позив на семинар*

Поштовани,

Центар за сигурносне студије из Сарајева у сарадњи са Safeworld-ом имплементира пројекат под називом “Рад полиције у заједници”, а као што Вам је познато, овај пројекат се спроводи у МЗ Подхум и МЗ Бранковац.

У оквиру наведеног пројекта, Центар за сигурносне студије организира семинар, те нам је част позвати Вас на исти који ће бити одржан 18. септембра (уторак) 2007. године у 11 часова у просторијама хотела Еро у Мостару.

Циљ семинара је да се представници извршне и законодавне власти локалних органа управе, управе полиције те представници цивилног друштва упознају са пројектом, као и стратегијом рада полиције у заједници.

У прилогу Вам достављамо нацрт програма семинара.

С поштовањем,

СЕМИНАР

Промоција пројекта “Рад полиције у заједници”

Мостар

Уторак 18.09. 2007. год

11:00 – 11:30	<p>Уводна излагања</p> <p>Денис Хаџовић Генерални секретар, Центар за сигурносне студије БиХ</p> <p>Љубо Бешлић Градonaчелник Града Мостара</p> <p>Химзо Ћонко Начелник ПУ Мостар</p>
---------------	---

наставља се →

11:30 – 13:00	Сесија I
Модератор:	Предраг Шупљеглав Начелник Одјела за организацију, правне послове и опћу управу
Говорници:	Армин Кржалић, Представљање пројекта Координатор пројекта, Центар за сигурносне студије Сенад Ибрић, Национална стратегија "Рад полиције у заједници" Шеф одсјека за едукацију у МУП-у ХНК Ђулса Мешкић, Сигурносна ситуација у МЗ Бранковац са становишта њених грађана Секретар МЗ Бранковац
	ДИСКУСИЈА

Запамтити

- Успјех ових семинара овиси о учешћу заинтересираних и релевантних појединаца
- Важно је веома пажљиво изабрати мјесто састанка: хоће ли просторија бити довољно велика? Постоји ли сва потребна опрема? Да ли су сједишта адекватно постављена (идеално би било да су столице постављење у круг)?
- Поред тога треба пажљиво изабрати и датум састанка, провјерити да на тај дан није неки празник или неки други важан догађај као што је нека конференција или фестивал.
- Одлука о томе ко ће водити састанак требала би бити донесена унапријед и наглашена на позивном писму или на програму.

3.2 Форум за безбједност заједнице

Заједница, полиција и локална управа, као и сви остали друштвени сегменти, требало би да константно и плански раде на спречавању криминала и свих осталих потенцијалних опасности по грађане, у чему им од велике помоћи могу бити форуми за безбједност заједнице, као тијела у оквиру којих ће се остваривати партнерство између полиције и заједнице и рјешавати различити безбједносни проблеми, нарочито они комуналне природе.

Организационе јединице полицијских агенција су иницијатори оснивања форума за безбједност заједнице у локалним срединама и таква улога припадника полиције требало би да се настави у року не дужем од једне године, јер би након оснивачког састанка и дефинисања начина рада, те избора кључних људи (предсједник, секретар, итд), руководећу улогу у раду форума на себе преузели органи локалне управе. Стални члан форума обавезно треба да буде руководни радник организационе јединице полиције у локалној заједници, а било би добро да у раду те асоцијације, стално или по потреби, учествује и службеник полиције задужен за рад полиције у заједници, нарочито у градовима и већим општинама.

У досадашњој пракси, предсједник форума се бира на период од једне године, с могућношћу реизбора, што наравно не мора да буде обавезно, као ни поменути временски оквир трајања мандата предсједника форума. Улогу секретара обављају радници локалне управе који су у оквиру редовних послова у локалној управи обично задужени за координацију рада мјесних заједница. У састав форума обавезно се укључују владине и невладине организације, локалне организације и институције, попут школа, вјерских организација, група младих, асоцијација грађана, представници мјесних заједница, медија, цивилних организација и осталих удружења.

Руководећа улога локалне управе у раду форума има велики значај, јер се на тај начин обезбјеђују основни материјално-технички предуслови за рад форума. Изузетно важан корак преставља озваничавање рада форума за безбједност од стране локалне управе. Наиме, локална управа може одмах да формира форум као званично градско, односно општинско тијело, или да именује форум за једно од тијела скупштине општине, у које ће делегирати своје представнике, обично неколико скупштинских одборника. На тај начин ће проблеми идентификовани на форуму, који су већег интензитета, постати предмет интересовања

локалне скупштине, што ће им обезбиједити очекивани статус и могућност бржег рјешавања. У сваком случају, подршку треба пружити и свим другим начинима за оснивање форума, јер је најбитније да оваква асоцијација заживи у локалној заједници, а за очекивати је да ће и органи локалне управе временом препознати њен значај и активно се укључити у рад.

Ради лакшег протока информација, а посебно идентификовања и рјешавања проблема, препоручује се да се на подручју локалне заједнице оснују и мјесни одбори за безбједност, који би у склопу једног одбора обухватили неколико мјесних заједница, као и све асоцијације, организације и удружења са тог микро-подручја. У доста средина оваква пракса је дала запажене резултате, јер поменути мјесни одбори представљају својеврсне «мини-форуме» и одлична су претпоставка за лакше идентификовање и рјешавање безбједносних проблема у ужој локалној заједници, кварту или сусједству. Они дјелују на сличан начин као и форуми, а њихови представници постају стални или повремени чланови општинског форума за безбједност заједнице.

Зависно од величине локалне заједнице, односно да ли се ради о граду, већој или мањој општини, као и од броја и тежине проблема у локалној заједници, састанци форума се могу одржавати једном до два пута мјесечно, а у мањим срединама двомјесечно или квартално. О томе ће одлучивати чланови форума и актуелна безбједносна проблематика. Без обзира на темпо одржавања састанака, свака сједница би требало да садржи следеће елементе:

- анализа безбједносне ситуације и избор најбитнијих проблема у заједници
- рангирање проблема по приоритетима
- идентификовање узрока тих проблема
- утврђивање метода и начина рјешавања проблема
- одлучивање о актерима који требају бити укључени у рјешавање проблема
- израда оквирног акционог плана за рјешавање проблема (само код проблема већег обима)

Члановима форума треба објаснити да је нереално да та асоцијација рјешава најтежа безбједносна питања, попут организованог криминала или тероризма, те да је у њеном домену идентификовање и рјешавање реалних локалних проблема, првенствено комуналне природе, као што су поправљање покварене уличне расвјете, уклањање дивљих депонија смећа, смањење насиља у породици и у школама, радно вријеме угоститељских објеката, точење алкохола малољетницима,

итд. Иако рјешавање тих проблема изискује значајна финансијска средства, која локална заједница понекад не може правовремено да обезбиди, сталним инсистирањем на постојању проблема убрзаће се и њихово рјешавање, посебно уколико се у тај процес укључе најбитнији субјекти у заједници, те ангажују медији и шира јавност. Зато је неопходно да се рјешавању сваког проблема приступи на реалан начин, уз уважавање отежавајућих прилика и околности, али се исто тако никада не смије одустати од зацртаног циља, односно коначне елиминације проблема. Исто тако, обавеза је свих чланова форума, па тако и представника полиције, да редовно информишу о предузетим активностима из њихове надлежности које су договорене на састанцима форума, као и о постигнутим резултатима.

Изградња партнерства са заједницом је кључни елемент рада полиције у заједници и безбједности заједнице и не може се ефикасно реализовати без квалитетне идентификације релевантних субјеката у локалној средини, који ће бити спремни да се активно ангажују на рјешавању безбједносних питања и стварању безбједнијег окружења. Од квалитета њиховог избора у знатној мјери ће зависити и успјешност рада локалних форума за безбједност и мјесних одбора. Према некадашњем, у знатној мјери превазиђеном начину рада, полицајци су по правилу само пословно комуницирали са грађанима, у случајевима када се они појављују као жртве кривичних дјела или ситни прекршиоци прописа (саобраћајни прекршаји и слично). Овакви контакти обично су у себи носили напетост, неповјерење и оптерећење конкретном конфликтном ситуацијом. За разлику од тога, приликом успостављања свакодневних контаката са суграђанима који нису оптерећени конфликтним ситуацијама, успоставља се међусобно повјерење и на тај начин се стварају услови за проширивање круга грађана који имају позитивна искуства са полицијом, а самим тим се повећава број искрених и добронамјерних сарадника. Идентификација значајних субјеката у заједници зависиће у знатној мјери и од професионалности вођа сектора и полицајаца на терену, који морају имати увид у све битне сегменте локалне заједнице, посебно када је ријеч о организацијама, удружењима, агенцијама и свим другим асоцијацијама, али и привредним и осталим субјектима у заједници.

Партнерске односе полиција са грађанима остварује посредно, преко њихових овлаштених представника, или непосредно, путем директне комуникације са грађанима. Један од водећих принципа приликом укључивања значајних субјеката у заједнички рад свакако би требао да буде принцип добровољности, што значи да би будуће партнерске везе требало успостављати са представницима организација и грађанима који су свјесни да је безбједност једна од битних претпоставки укупног

квалитета живота и који на добровољној основи, волонтерским радом, желе да дају свој допринос побољшању сигурности у средини у којој живе. При томе треба водити рачуна да се за заједничко дјеловање и сарадњу изаберу адекватни појединци. Њихово повјерење и жељу за учешћем у рјешавању безбједносних проблема треба подстицати континуирано, неусиљено, путем контаката и необавезујуће комуникације. То ни у ком случају не смију бити особе са криминалним досијеом, сумњиве прошлости и неодговарајућих моралних норми и начела. Наиме, још увијек су присутна погрешна мишљења да се рад полиције у заједници односи и на «врбовање» информаната, односно доушника, међу којима има и оних са криминалним досијеом. Иако се након успостављања партнерских односа са заједницом размјењује знатан број корисних информација безбједносног карактера, начин на који се до њих долази битно се разликује од поменутог ангажовања класичних информаната. С обзиром на њихову друштвену улогу, значајне представнике локалне заједнице можемо подијелити у три групе:

- представници грађана и њихових локалних (мјесних) асоцијација
- представници званичних институција, локалне управе, организација, удружења и агенција
- представници невладиних, спортских, културних, привредних и осталих организација, удружења и сл.

У прву групу спадају угледнији чланови локалне заједнице, у складу са раније поменутиим критеријумима, те предсједници удружења етажних власника и мјесних заједница као непосредно изабрани представници локалне заједнице који су најбоље упознати са бројним проблемима који муче становнике средине у којој живе. Искуства у пракси су показала да су јако корисни партнери и пензионисани припадници полиције и других сродних служби, чије животно и професионално искуство много значи за безбједност заједнице. Другу групу сачињавају представници званичних институција, удружења и агенција: локалне управе, судства, просвјете, здравства, итд. У трећу групу спадају представници невладиних, спортских, привредних и осталих удружења и асоцијација.

Код идентификације и избора значајних субјеката у заједници посебно треба обратити пажњу на чињеницу да су представници мјесних заједница најчешће експоненти владајуће политичке странке у тој средини, па зато таква сарадња увијек мора да се одвија са одређеном дозом опреза, због чега би требало да буде потпуно аполитична, јавна и транспарентна, како не би била лоше, па чак и злонамјерно окарактерисана од стране једног броја грађана, обично симпатизера неке друге политичке партије. Приликом ангажовања

представника званичних институција, удружења и агенција, непосредну комуникацију би требало остваривати са стручним особљем, чији су професионални задаци између осталог везани и за сарадњу са другим агенцијама и који, наравно, показују личну жељу за таквом сарадњом. Одржавање партнерских односа искључиво са директорима, односно руководиоцима установа, показало се у досадашњој пракси као поприлично непрактично рјешење, јер су директори врло често заузети бројним професионалним задужењима, као што су састанци, семинари и службена путовања. Особе са којима сарађујемо у оквиру треће групе обично вежемо уз њихову водећу улогу у наведеним организацијама, па су то најчешће предсједници НВО, спортских асоцијација, привредних колектива, разних удружења, попут аутопревозника и слично, или лица која најбоље разумију овакву и сличну проблематику, због чега их предсједници поменутих асоцијација најчешће ангажују за остваривање сарадње.

Треба имати у виду да непосредне контакте и комуникацију у оквиру све три наведене групе, који су основа стварања добрих партнерских односа, не треба ограничити само на једну особу (директора школе, секретара МЗ, предсједника НВО), јер ће размјена мишљења и са неким другим члановима интересних група побољшати квалитет сарадње и имати већи одјек у заједници. Изузетно је важно да у рад форума буду укључени и представници медија, и то не само као извјештачи са састанака форума, него као активни чланови тих асоцијација, који ће личним ангажовањем и уз помоћ средстава информисања за које раде помоћи да се актуелни проблеми брже и ефикасније идентификују и рјешавају, те да житељи матичног града или општине, али и шире заједнице, буду упознати са најважнијим активностима форума за безбједност.

Не треба заборавити да утицај грађана на доношење полицијских одлука и на политику полицијског посла није неограничен. Наравно да се у доста случајева могу доносити заједнички одлуке, али постоје ситуације када је то немогуће, јер су нека битна питања ријешена законом, уставним одредбама и слично. Осим тога, стандарди које чланови локалне заједнице желе да установе не могу бити у супротности са законским нормама. Због тога би било добро да се приликом заједничке сарадње јасније прецизирају питања и области у вези са којима се може испољити утицај заједнице на доношење полицијских одлука. Међутим, независно од тих ограничења, свим сарадницима на располагању остаје велики простор који може служити за даље изграђивање партнерства.

1. Предсједник

Дужности предсједника су да:

- предсједава састанцима форума;
- осигурава да је рад форума у складу са одредбама и са свим другим правилима и процедурама форума;

2. Секретар

Дужности секретара су да:

- организира све састанке заједно са предсједником;
- води забиљешке на састанцима;
- прима и шаље информације за и из форума;
- чува све званичне документе форума осим финансијских извјештаја;

Секретар биљежи или регистрира сљедеће документе:

- податке о чланству;
- програме;
- регистре о присуствовању на састанцима;
- биљешке;
- извјештаје;
- кореспонденција;

3. Чланови форума

Сваки члан форума има право да:

- учествује у свим активностима форума;
- има увид у снимке, књиге и биљешке са састанака;
- гласа на састанцима;
- буде изабран за било коју позицију у форуму.

Сваки члан форума има обавезу да:

- ради за добробит форума;
- подстиче мјештане заједнице и полицију да учествују у рјешавању проблема
- објасни која је сврха рада полиције у заједници и које би требале бити;
- буде одговоран према заједници;
- долази на вријеме на састанке;
- придржава се тачних процедура састанака.

5. Састанци форума

Форум би се требао састајати у редовним временским интервалима који би требали унапријед бити договорени. Тачан датум сваког сљедећег састанка требао би бити договорен и одређен на крају сваког састанка, а секретар би требао бити у контакту са учесницима како би се потврдио њихов долазак.

3.3 Организовање различитих састанака са кључним партнерима у заједници

Ради идентификовања и рјешавања проблема препоручује се да се на подручју локалне заједнице осмисле и други видови организовања мјесног становништва, у циљу идентификовања и рјешавања актуелних безбједносних проблема. У ту сврху могуће је организовати мјесне одборе за безбједност. Један локални одбор обухватио би неколико мјесних заједница, као и све асоцијације, организације и удружења са тог микро-подручја, укључујући и представнике полиције, првенствено полицајце за рад полиције у заједници, или вође сектора, а било би добро да овим састанцима повремено присуствују и руководни радници полиције.

4

Идентификација
проблема у
заједници

4.1 Фокус групе

Увод

Прикупљање информација као дио ширег приступа рада полиције у рјешавању безбједносних проблема тежи смишљеном и заједничком раду полицијских службеника и представника заједнице.

У свим фазама прикупљања података се могу користити интервјуи и одбрани појединци и групе (фокус групе), на основу којих се могу уочити и идентификовати безбједносни проблеми.

У складу са циљевима пројекта одлучујемо које информације су битне, те у склопу тога доносимо и одлуку с ким треба разговарати (нпр. године, пол, локација, етничка припадност, итд.).

- Одлучите кога треба интервјуирати, или ко треба учествовати у фокус групи;
- Интервјуирање и дискусије могу бити „један на један“ или у мањим групама (најидеалније од 4-8 особа).
- Уколико имате доступне податке о испитаницима, најбоље је одредити број различитих групних дискусија, а свака од њих би требала укључивати хомогену групу која се разликује од сваке друге групе (нпр. интервјуирати групу жена и групу мушкараца посебно).
- Направите сет питања која ће вам помоћи у фокусирању дискусије на подручја од највећег значаја, гдје сви учесници могу слободно да разговарају са осталим члановима групе.

Алат

Полицајци који раде у заједници понекад тешко могу да открију „праву“ врсту проблема приликом разговора са члановима фокус група.

Постоје два начина на која се то може учинити:

- а) они би требали јасно објаснити врсте безбједносних проблема чије су рјешење у могућности подстакнути у оквиру овог пројекта (ово може бити учињено или у току рада фокус група или прије састанка фокус група);
- б) „усмјеравати“ фокус групу у правцу оних проблема за које сматрају да могу помоћи у њиховом рјешавању.

У већини случајева боље је бити искрен и отворен према људима и рећи им „ми можемо урадити само то и то“. Међутим, то са собом носи и ризик дјелимичног губљења повјерења од стране заједнице, што припадницима полиције свакако није циљ.

Приступ који се изабере је властита одлука, али она свакако треба бити пажљиво испланирана прије примјењивања.

Листа провере

Постоји још неколико начина да би се осигурао успјех:

- избјегавати политичке и правне теме;
- помоћи члановима заједнице да схвате да пројект служи искључиво њима и да је њихов;
- створити додатне планове у случају да фокус групе не успију идентифицирати два или три проблема (нпр. испитивања од врата до врата);
- изабрати носиоца активности у којег фокус група има повјерења;
- створити осјећај да грађани могу учествовати и доприносити у рјешаванју проблема.

Начини вођења интервјуа и разговора

Формирање фокус групе

- 2 или 3 фокус групе;
- Свака од група требала би се састојати од 8 до 10 људи из заједнице;
- Фокус групе би требале представљати разне чланове заједнице; нпр.
 - представнике кућног савјета.
 - мушкарце/ жене
 - младе/пензионере
 - студенте/наставнике/експерти-стручњаци за поједине области/ конобаре итд.

Како слушати

Сврха фокус група је да се разумије шта њени чланови мисле и осјећају. Међутим, често постоје разне баријере које спречавају поједине грађане у изражавању њихових мисли. Наш је задатак да слушамо оно што чланови желе и да им омогућимо да слободно и без бојазни изразе своје мишљење.

наставља се →

Шта људе спречава у изражавању својих мишљења?

- Табуи (нпр. не причају о насиљу у обитељи јер је то „тешка“ тема);
- Предрасуде (према некој специфичној групи);
- Страх (од тога како неко ко нема исто мишљење реагира);
- Стид (понижење);
- Осјећај неважности (нпр. “то се мене не тиче”);
- Осјећај срама (нпр. “нисам навикао/ла говорити пред људима”);
- Социјално ограничење (може произаћи из осјећаја хијерархије, нпр. на основу политичке, родне, етничке различитости);
- Језичке баријере.

4.2 Табела за рангирање проблема

Увод

Табела је сачињена за учеснике разговора, као и за рангирање проблема који су идентификовани (погледај табелу десно). Учесницима је речено да имају максимално три гласа по особи и да ти гласови требају бити искориштени за три проблема за које вјерују да имају највећи приоритет за заједницу. У једном квадрату не може бити више од једног гласа. Гласови се могу биљежити оловком или наљепницама. Након тога се зброје гласови за сваки проблем и одреди приоритет за сваки проблем – 1 за најприоритетнији и тако даље. Дакле, резултати дају индикације о томе који су проблеми највећи, могу помоћи у идентифицирању проблема, а ако се ријеше по приоритету и ефикасно, могу допринијети брзим рјешењима.

Примјер

Проблем	Гласови	Приоритет
Доступност оружја	••	3
Пси луталице	••••••••	1
Саобраћај	•	4
Криминал повезан са употребом дрога	••••	2

Алат

Табела за рангирање проблема

Проблем	Гласови	Приоритет

5

Проналажење
адекватних
рјешења
и њихова
имплементација

5.1 Пројектна документација

Увод

Сваки успјешан пројекат на остваривању вишег нивоа безбједности грађана требао би да посједује подршку у заједници. Свакако провођење безбједносних пројеката треба проводити у сарадњи са грађанима, те у истима тражити partnере за његову примјену и имплементацију.

Пројекат мора одговорити оним потребама и приоритетима које сте идентифицирали заједно са вашим грађанима и заједницом.

Како би се успјешно могао одвијати пројекат, неопходано је израдити добар план, његове имплементације како би се исти у тежим случајевима остваривао “корак по корак”.

Програм описан у доњем дијелу текста намијењен је као помоћ у проналажењу ефикасних начина рјешавања проблема у заједници, првенствено оних приоритетних (тј. овај програм користи приступ ‘превенција злочина у окружењу’ усмјеравањем пажње на оно што може бити учињено у срединама гдје се таква појава читује).

Алат

Приликом израде плана пројекта, потребно је утврдити његове приоритете, циљне групе, циљеве, акциони план (укључујући и одговорности и рокове), те поред свега и трошкове. Након свега је неопходно забиљежити наведене информације у одговарајућем документу. Документ има улогу водича током рада на пројекту. Такође, документ може послужити и као основа за прикупљање финансијских средстава од потенцијалних донатора у сврху провођења.

У наставку текста можете пронаћи примјер пројектног документа (стр. 28).

Примјер

Уколико је један од проблема насиље у породици, онда циљ може бити смањење такве врсте насиља у заједници. Уколико је ријеч о вандализму, циљ пројекта може бити смањење случајева вандализма у тој заједници.

Циљеви

Пројекат мора ријешити стварни проблем у заједници, тако да циљеви пројекта морају бити у вези са проблемом који желите да рјешите. Циљеви су у суштини ширег одређења, јер се уз помоћ њих треба да разјасни оно што се жели постићи.

Циљне групе

Циљне групе обухватају грађане којима, у крајњој линији, успјешно провођење пројекта може итекако помоћи.

Према томе, на вама је да одлучите ко на основу вашег пројекта извлачи корист:

- жртве одређене врсте кривичних дјела?
- одређени типови пријеступника?
- становници одређене заједнице?
- цијела заједница?

Крајњи циљеви

Циљ пројекта је у суштини генералан. Крајњи циљеви су, у другу руку, мали циљеви који требају помоћи у остварењу већих циљева. Ово значи да крајњи циљ мора бити усмјерен на оно што се таквим једним пројектом жели да постигне.

Примјер

Рецимо да је циљ вашег пројекта смањење насиља у породици. Ваше циљне групе обухватају особе изложене насиљу у породици. Специфични циљеви пројекта су:

1. Охрабрити жене да се обрате полицији и правосудним институцијама
2. Отвораити савјетовалиште за жртве насиља;
3. Отворити центар за жртве.

Акциони план

По окончању идентификације циљева пројекта, потребно је саставити одговарајући акциони план за реализацију зацртаних циљева. За реализацију крајњих циљева, неопходно је задужити одређене људе за извршење сваког појединог задатка. Потребно је одредити људе који ће спроводити одређене задатке, јер уколико не расподијелите све задатке мало је вјероватно да ће се они и спровести. Такођер, сваки акциони план мора имати тачно одређене рокове за њихово спровођење.

Примјер

Уколико је задатак отварање центра за жртве насиља у породици, акциони план може садржавати сљедеће ставке:

1. Утврдити локацију центра до марта 2009.;
2. Прикупити средства до априла 2009.;
3. Пронаћи особе које ће водити центар до априла 2009.;
4. Организовати обуку особа које ће радити у центру до јуна 2009.;
5. Крајем јуна 2009. рекламирати отварање центра;
6. Отварање центра у јулу 2009.

Горе наведени елементи такођер требају садржавати имена особа које су задужене за извршење одређеног задатка.

Листа провере

Акциони план треба да садржи:

- Све наведене крајње циљеве пројекта;
- Акције или учинке за њихово остваривање;
- Временске рокове
- Имена особа задужених за обављање одређених задатака.

Буџет

У циљу предвиђања неопходних средстава за било коју врсту акционог плана, за успешно провођење пројекта потребно је имати буџет. Буџет за пројекат је саставни дио главног документа пројекта. Сама заједница или полицијска станица често није у могућности да обезбиједи сва неопходна средства за имплементацију предвиђеног пројекта.

Поједини елементи листе провере (наведени у примјеру), нису увијек неопходни, нпр. канцеларијски трошкови, уколико је пројекат могуће спровести у просторијама полицијске станице или локалне заједнице, док се неки елементи на листу могу додати и накнадно.

Примјер

Буџет за провођење акционог плана успоставе центра за жртве насиља у породици треба да има сљедећи изглед:

Буџет пројектног документа
центра за жртве насиља у породици
од априла 2008. до 2009. године

1. Изнајмљивање соба за локални центар	70,000 KM
2. Телефонски рачуни.....	2,000 KM
3. Канцеларијски материјал.....	1,400 KM
4. Опрема и намјешај.....	15,000 KM
5. Тренинг особља.....	9,000 KM
6. Такси и остали трошкови превоза	1,000 KM
7. Рекламни материјал.....	1,500 KM
8. Вањски консултанти за процјену пројекта.....	2,000 KM
УКУПНО.....	101,900 KM

Листа провере

У нацрту буџета потребно је укључити и трошкове за:

- администрацију;
- уред;
- комуникацију (телефон, факс);
- канцеларијски материјал;
- опрему;
- тренинг;
- транспорт;
- стручно савјетовање;
- истраживње;
- мониторинг и евалуацију

Примјер пројектног документа

Увод

1. Сврха
2. Циљне групе
3. Циљеви
4. Акциони план

Циљ	Акција	Временски оквир	Особа

5. Буџет

Администрација		
	–	0.00
	–	0.00

наставља се →

Канцеларијски трошкови		
	–	0.00
	–	0.00
Комуникација (телефон, факс)		
	–	0.00
	–	0.00
Канцеларијски материјал		
	–	0.00
	–	0.00
Опрема		
	–	0.00
	–	0.00
Тренинг		
	–	0.00
	–	0.00
Транспорт		
	–	0.00
	–	0.00
Стручно савјетовање		
	–	0.00
	–	0.00
Истраживање		
	–	0.00
	–	0.00

наставља се →

Примјер пројектног документа

Мониторинг и евалуација		
	-	0.00
	-	0.00
Остало		
	-	0.00
	-	0.00
Укупно		0.00

Резиме

- Да ли сте одредили приоритете и крајње циљеве пројекта? Да ли су они лако разумљиви и у вези са проблемима присутним унутар заједнице?
- Да ли сте утврдили циљну групацију грађана којима овај пројект треба да помогне?
- Да ли сте направили нацрт буџета за пројекат и неопходна средства? Да ли је нацрт буџета довољно разумљив и детаљан за потенцијалне донаторе?
- Да ли сте све релевантне информације ставили унутар једног документа?

5.2 План сигурности у заједници

Увод

Након идентификације приоритетних проблема, важно је приступити изради одговарајућег плана за њихово рјешавање.

Иако полиција у појединим случајевима игра кључну улогу у проналаску рјешења и њихову примјену у пракси, најчешће се дешава да се проблеми са којима се заједница суочава у цјелости рјешавају од стране саме заједнице, укључујући и рад полиције, али и изабраних представника локалне заједнице, социјалних и религијских представника, приватних компанија итд.

Стога, поједини примјери могу да подразумевају укључивање различитих појединаца и организација у рјешавање проблема у заједници, те у њиховој идентификацији, планирању и имплементацији рјешења. Сигурносни планови заједнице су, прије свега, осмишљени на такав начин да узимају у обзир погледе и мишљења различитих људи.

Алат

Сигурносни план заједнице је програм за вођење дискусија и рада представника у заједници приликом рјешавања проблема који су утврђени као приоритетни.

Назив заједнице

Потребно је што прецизније одредити заједницу у којој ће се планирани пројект десити. То може да буде и назив неке одређене мјесне заједнице, одређеног сусједства градског насеља или назив села, полицијске области и слично. Дефинирање мјеста или подручја према плану provedбе пројекта у циљу рјешавања проблема, представља помоћ у раду и процјени његовог утјецаја по завршетку планираног посла.

Примјер

У 2005. години Safeworld је утврдио постојање локалне заједнице на Тргу хероја, у општини Ново Сарајево, као мјесто за имплементацију безбједносног плана заједнице.

Приоритетни проблеми

Намјера безбједносног плана заједнице је рјешавање једног, умјесто више постојећих проблема. То може да буде неки од проблема који су претходно наведени као приоритетни, а који мора бити довољно прецизно одређен у циљу лакше дискусије и рада на његовом рјешавању.

Примјер

На Тргу хероја, као приоритетан проблем идентифициран је недостатак или слаба сарадња између заједнице и полиције.

Циљ

Сам циљ би требало да описује оно што се таквим пројектом жели постићи.

Ријеч је не само о пуком “рјешавању проблема” него и о опису и примјеру рада на једном таквом пројекту којим је могуће промијенити постојеће околности или тренутно стање у заједници, рјешавањем проблема и спрјечавањем његовог понављања.

Примјер

Циљ безбједносног плана заједнице на Тргу хероја се односио на смањење криминала и страха за безбједност (највише за провале, пљачке и дилање и злоупотребу дрога) и побољшање сарадње између локалне заједнице и представника полиције. predstavnik policije.

Учешће појединаца и организација

Приступ у раду на рјешавању проблема ослањањем на локалну заједницу захтијева учешће не само полиције него и већег броја различитих актера. Ово је нарочито истина за оне проблеме који се не односе само на одређене случајеве криминала, него и на питања као што су сигурност на цести, питања јавне хигијене или инфраструктуре. Актери могу бити нпр: учитељи, доктори, вјерске вође, приватни подузетници, али такођер и обични грађани који живе у претходно наведеним заједницама. Учешће ових појединаца и организација у раду форума за безбједност у заједници, који је осмишљен у циљу рјешавања конкретног проблема, требало би да траје током читавог пројекта.

Примјер

За рјешавање проблема у заједници на Тргу хероја, успостављен је форум за безбједност у заједници којег чине њени становници, локалне полицијске снаге, секретар мјесне заједнице на Тргу хероја и ЦСС.

Крајњи циљ

Ради успјешног завршетка пројекта и постизања зацртаних циљева, крајњи циљ плана за безбједност у заједници треба садржавати и опис планираних послова. Поред кратког сажетка крајњег циља, он треба садржавати и довољно детаља за појединце и организације укључене у његово рјешавање као примјер оног што се од њих као групе очекује.

Примјер

Форум за безбједност заједнице на Тргу хероја је одредио приоритет попут: успостављања редовне комуникације између заједнице и полиције и раст и побољшање повјерења у међусобним односима; побољшање степена поднесених пријава полицији; смањење стопе криминала

Расподјела одговорности

Након утврђивања учесника и крајњег циља, важно је навести улоге и одговорности која лежи на сваком поједином учеснику. Крајњи циљ сваког појединог задатка је имплементација оног што је њиме описано, а што би на крају требало да допринесе његовом успјеху. Такођер, сваки би се задатак односио на одговарајућег учесника или групу, док би се њихов напредак мого пратити путем редовитих извјештаја о њиховом раду. У теорији пројект је завршен по испуњењу свих задатака и циљева наведених у овом одјељку.

Датуми ревизије

Важно је претходно постићи сагласност око датума ревизије гдје би се на састанку укључених појединаца и организација на плану сигурности у заједници поднијели сви извјештаји о напретку.

За вријеме одржавања групних састанака важно је размотрити ток напретка, прилагодити циљеве, одговорности, рок за остваривање наведених задатака, па чак и мијењати листу укључених актера ради укључивања других партнера у пројекту који могу допринијети његовом напретку.

Примјер

На примјеру пројекта са Трга хероја, датуми ревизије су одређени за 1. јули 2006. и 1. септембар 2006.

Буџет

Сваки план за безбједност у заједници укључује буџет у којем се предвиђају сва средства потребна за његову реализацију.

За поједине трошкове није могуће обезбиједити довољно средстава за имплементацију пројекта, те је стога неопходно упутити захтјев потенцијалним донаторима за финансирање.

Неки од елемената за листу провјере нису неопходни – на примјер канцеларијски трошкови, уколико се поједини пројекти могу имплементирати у канцеларијама локалне заједнице или у оквиру полицијских станица, или када поједини елементи на листи нису присутни.

Листа провјере

У оквиру планираног буџета, потребно је такођер, укључити и трошкове за:

- администрацију;
- канцеларију;
- комуникацију (телефон, ,факс);
- канцеларијски материјал;
- опрему;
- тренинг;
- транспорт;
- савјет стручњака
- истраживање
- мониторинг и евалуацију;

Преглед безбједносног плана заједнице

1. Назив заједнице
2. Листа приоритетних проблема
3. Циљ
4. Учешће појединаца и организација
5. Крајњи циљ
6. Расподјела одговорности

Поједници или организације	Задаци

7. Датуми ревизије

наставља се →

8. Буџет

Администрација		
	–	0.00
	–	0.00
Канцеларијски трошкови		
	–	0.00
	–	0.00
Комуникација (телефон, факс)		
	–	0.00
	–	0.00
Потрошни материјал		
	–	0.00
	–	0.00
Опрема		
	–	0.00
	–	0.00
Тренинг		
	–	0.00
	–	0.00
Транспорт		
	–	0.00
	–	0.00
Савјет стручњака		
	–	0.00
	–	0.00
Истраживање		
	–	0.00
	–	0.00

наставља се →

Мониторинг и евалуација		
	–	0.00
	–	0.00
Остало		
	–	0.00
	–	0.00
Укупно		0.00

Запамтити

- Да ли је заједница у којој се пројект треба имплементирати јасно дефинирана?
- Да ли сте довољно јасно описали приоритетне проблеме (планирање рјешавања једног проблема безбједности локалне заједнице)?
- Да ли је ријеч о ефикасном одговору на одређени приоритет?
- Да ли је за рјешавање проблема утврђено постојање релевантних учесника и да ли се са њима ступило у контакт?
- Да ли је отпочео њихов рад унутар форума за безбједност у заједници?
- Да ли је постављени циљ за успјешан завршетак пројекта довољно јасан? Да ли је он довољно директно повезан и релевантан?
- Да ли су различити задаци и одговорности расподијељене на најбољи могући начин међу њеним члановима? Да ли сваки од учесника схваћа оно што треба спровести?
- Да ли су на форуму договорени тачни датуми састанка који су одређени за ревизију и успоређивање са планом сигурности у заједници у циљу процјене његове успјешности?
- Да ли је нацрт буџета који је неопходан у раду на пројекту довољно детаљан, и уколико је неопходно, да ли је договорено прикупљање средстава од других донатора?

5.3 Састанак форума за безбједност заједнице

Увод

Састанци форума за безбједност требају се користити за:

- Одлуке и избор безбједносног проблема у заједници,
- Идентификовања узрока проблема,
- Промисљање о начину рјешавања проблема,
- Одлучивање о партнерима и актерима који требају бити укључени у изналагање рјешења проблема,
- Организацију радионице за израду акционог плана.

Циљ

- Доношење одлуке о горе наведеним питањима.
- Доношење одлуке о датуму и времену одржавања радионице за израду акционог плана.
- Доношење одлуке о улози чланова форума за организацију радионице за израду акционог плана.
- Боље разумијевање Стратегије за рад полиције у заједници и плана имплементације.
- Ангажирање у вези са тим процесом.

Исход

„Изградња повјерења у заједници изнутра у сурадњи са кључним учесницима“.

Учинци

- Консензус по питању рјешавања проблема, његовом узроку и неких од могућих рјешења.
- Договорен план акције за одржавање радионице за израду акционог плана.

Алат

Увод

- Представити се .
- Објаснити сврху горе наведеног састанка, елаборирати постојање шире слике (тј. Стратегије за рад полиције у заједници) и листе планираних учинака који се очекују на састанку .
- Замолити остале учеснике да се представе и учествују у дискусији.

Анализа проблема

- Представити (или замолити учеснике форума да представе), све проблеме, те их (веома) кратко продискутирати.
- Размотрити да ли су неки од идентифицираних проблема уочени и на састанцима осталих фокус група. Уколико јесу, спојити постојеће проблеме. Осигурати постојање консензуса између осталих чланова форума у вези са изнесеним проблемима.
- У виду концепта објаснити појам 'проблема' и њиховог узрока.

Како устврдити разлику између самога проблема и узрока настанка тог проблема?

Важно је да чланови форума запамте да су манифестација проблема и његов узрок двије различите ствари и да се уствари не би требали бавити манифестацијом него узроком проблема, те смислити креативан начин за рјешавање проблема.

На примјер:

- ако је проблем насиље или застрашивање;
- ако су манифестација или његови видљиви симптоми млади људи у групама (бандама) који се баве крађама и насиљем;
- ако је разлог који се крије иза тих окупљања у банде незапосленост или недостатак могућности да их се окупира неким конструктивним активностима;

У том случају форум се треба покушати дотакнути узрока испитујући могућности за запослење ових младих људи, или њихово волонтирање.

Рјешавање узрока проблема

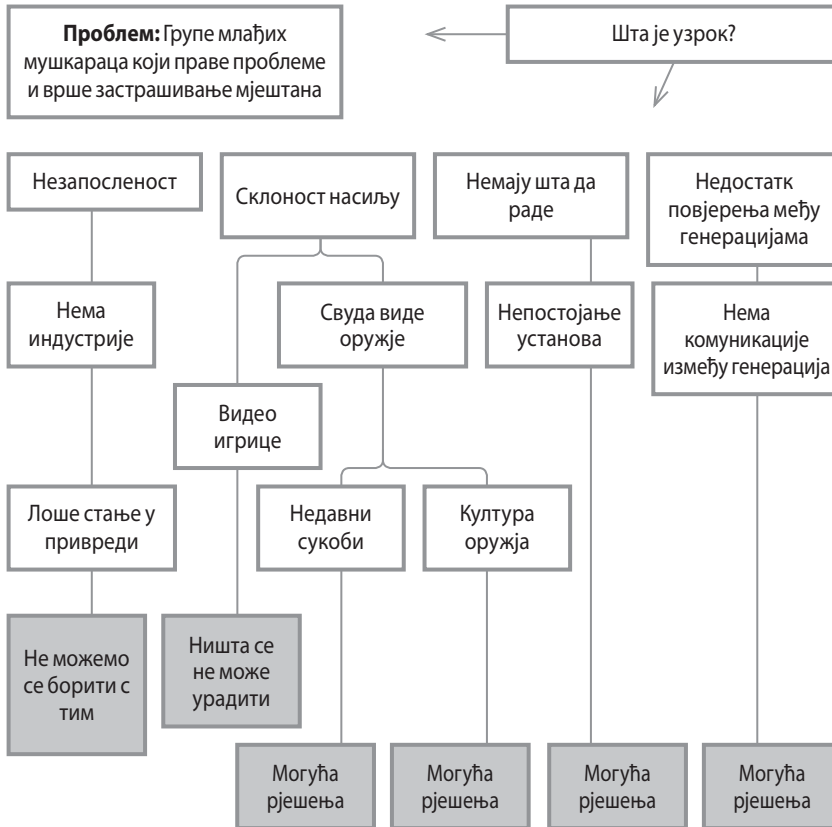
Ради рјешавања узрока постојећих проблема потребно је радити на укључивању локалне заједнице.

наставља се →

Модел усјешног састанка форума за безбједност

Потребно је размотрити све проблеме и идентификовати могуће узроке.

У примјеру је кориштен модел дрвета са обрнутим распоредом у рјешавању проблема:

Одлучивање о издвајању и рјешавању једног одређеног проблема

Када су узроци/извори сваког појединог проблема утврђени потребно је одлучити који од проблема има приоритет у рјешавању. Највећа корист од одлучивања о извору умјесто о проблему који треба рјешити јесте то да више различитих извора могу утјецати на стварање једног проблема – што би значило да рјешавање узрока може потенцијално ријешити више проблема одједном.

5.4 Систем планирања рјешења

Увод

Прије него се почну примјењивати рјешења, треба идентификовати листу рјешења за одређене проблеме. Сваки приједлог рјешења се може представити табеларно, а ако се приказују различита рјешења у табели, требало би користити неки систем кодирања (нпр. различите боје наљепница које ће представљати рјешења за различите проблеме). Ступци „сада“, „ускоро“ и „касније“ показују када ће бити могуће имплементирати предложено рјешење.

Алат

Систем планирања рјешења

Ко и како?	Сада	Ускоро	Касније
Грађани то могу сами рјешити			
Грађани то могу урадити уз малу помоћ			
Грађани могу то урадити уз нечију помоћ и материјална средства			
Грађани и локална власт то могу урадити заједно			
Друге агенције то могу урадити и без укључивања грађана			
Неко други то може урадити			

5.5. Имплементација рјешења

5.5.1 План мониторинга и евалуације

Увод

Приликом сарадње на пројектима имплементације рјешења за уочене безбједносне проблеме, потребно је процијенити успјешност провођења планираних активности, предвиђених планом. Под тим се подразумевају процеси мониторинга имплементације плана и његове евалуације.

У циљу осигурања напретка сваке етапе пројекта, за вријеме његове имплементације обавља се мониторинг, док се финални успјех и научене лекције процјењују по његовом окончању.

Алат

Мониторинг

У случајевима мјерења успјеха сваке поједине активности користе се одговарајући индикатори успјеха. Индикатор успјеха такођер доказује и постојање конкретних активности које су предузете.

Листа провјере

Приликом мониторинга пројекта, потребно је провјерити да ли су планиране активности:

- у фази имплементације;
- у складу са циљевима;
- одвијају ли се у одговарајућем временском року;
- да ли се средства намијењена у ту сврху користе из буџета

Примјер

У случају оснивања центра за жртве насиља у породици, у мониторингу се могу користити сљедећи показатељи и индикатори успјеха:

Учинак: Проналазак локације центра

Индикатори успјеха: Списак адреса и власников контакт телефон

Учинак: Прикупљено довољно средстава до зацртаног временског рока

Индикатори успјеха: Потврде, депозити, банковни извјештај

Учинак: У планираном року пронађене су особе које ће водити центар

Индикатори успјеха: Списак имена и контакт детаљи релеантних особа

Учинак: Обука особља које ће водити центар реализована је планираном року

Индикатори успјеха: Списак имена и контакт детаљи особа обучених за рад у центру

Учинак: Центар ће рекламирао своје отварање у јуну 2004. године.

Индикатори успјеха: архива са бројем летака, постера, чланака у локланим новинама и интервјуа на локалним радио станицама

Учинак: Центар је отворен у јулу 2004. године.

Индикатори успјеха: Архива снимљених позива и пријављених долазака у центар

Евалуација

Неопходно је по окончању пројекта урадити процјену утицаја који је он имао на заједницу. Овај утицај је у ствари приказ дугорочног резултата пројекта. Прије мјерења самих резултата исхода, потребно је идентификовати и искористити неке од индикатора успјеха.

Листа провјере

Изабрани индикатори успјеха требају да:

- буду повезани са немјераваним исходом;
- усмјере пажњу на ефикасност рада на спрјечавању криминала;
- буду квантитативно исказани;
- буду лако разумљиви;
- буду вјеродостојни за заједницу и полицију;
- помогну у спознаји дијела у којем је пројекат успио помоћи, а у којем није.

Примјер

Рецимо да је ваш циљ отварање центра за жртве насиља у породици. Након неког времена ви сте отворили центар. Наведени примјер указује на завршни дио (учинак) ради постизања циља и жељеног утицаја (исхода).

Учинак: Центар за жртве насиља у породици је отворен у планираном року

Исход: Центар је уступљен на кориштење жртвама насиља у породици.

Индикатори успјеха:

- Број запримљених позива од стране жртава
- Број посјета жртава у центру
- Број посјета жртава код којих се насиље понавља
- Број пријављених случајева полицији, или правосудним органима, насталих као резултат напора особља у центру
- Број захтјева чланова заједнице ради информација о насиљу у породици.

Преглед плана мониторинга и евалуације**Мониторинг**

Учинак	Индикатори успјеха

Евалуација

Учинак	Исход	Индикатори успјеха

Резиме

- Да ли сте идентификовали начин мјерења учинка приликом мониторинга пројекта?
- Да ли сте набројали неке од индикатора успјеха за сваки од учинака на основу којих је могуће у одређеним временским размацама извршити мониторинг за вријеме процеса имплементације пројекта?
- Да ли сте идентификовали одговарајући исход пројекта? Да ли сте га повезали са релевантним учинком и индикатором успјеха?

5.5.2 Мрежа за имплементацију

Увод

Када је одлучено и договорено рјешење проблема и када је направљен акциони план, важно је идентификовати детаље тог плана. Мрежа за имплементацију може се користити за праћење:

- Који задаци се могу обавити приоритетно у рјешавању проблема;
- Ко је задужен за подузимање сваког од ових специфичних задатака;
- До ког рока сваки задатак треба бити завршен;
- Ко су партнери за помоћ у рјешавању сваког задатка;
- Који је статус сваког од партнера и коју ће улогу они имати у рјешавању задатака.

Алат

Мрежа за имплементацију

Задатак	Задужена особа	Рок	Укључени партнери	Статус и улога

5.5.3 Методе за процјену

Увод

Кад се одлучује који метод евалуације ће се користити за процјену утјецаја и резултата пројекта на ставове грађана и њихов осјећај сигурности, важно је знати све недостатке и предности најчешћих евалуацијских метода, нпр. упитника, интервјуа и фокус група, али и техника као што су рангирање и оцјењивање. Имајући у виду предности и недостатке ових метода, олакшава се избор оне методе која ће најбоље одговарати специфичном пројекту за сигурност заједнице (на примјер, кориштење упитника заједно са циљаним интервјуима).

Алат

Јаке и слабе стране различитих метода у евалуацији

Критерији приликом одабира метода	Упитници	Интервјуи и фокус групе	Технике приликом учествовања
Покривеност	Висока	Средња	Средња
Репрезентативност	Висока	Средња	Средња
Лакоћа усвајања и синтезе података	Висока	Средња	Средња/ниска
Способност праћења квалитативних информација	Ниска	Висока	Висока
Способност схватања узрочних поступака	Ниска	Висока	Висока
Способност схватања комплексних поступака	Ниска	Средња	Средња
Способност усвајања различитих мишљења и погледа од стране различитих група	Ниска	Средње/висока	Средње/висока
Способност усвајања негативних или неочекиваних утјецаја	Висока	Висока	Висока
Способност презентације и артикулације потреба	Ниска	Висока	Висока
Охрабривање степена учешћа	Ниска	Висока	Врло висока
Остало	Ниска	Висока	Висока

6

Процјена успјешности

6.1 Мониторинг безбједносних инцидената

Увод

Полиција на разне начине може пратили трендове по броју и врсти инцидената који се дешавају у заједници, како на ширем, тако и на ужем (микро) простору. Као један од корисних практичних инструмената може послужити табела за праћење безбједносних инцидената, која може представљати једноставан начин за биљежење броја и врсте инцидената који се појављују у специфичним подручјима у току мјесеца.

Табела треба бити подијељена на полицијска подручја (као што су сектори, позорни рејони или квартови) и на врсте безбједносних догађаја. На крају дана или смјене, сваки полицајац треба додати ознаку за све безбједносне догађаје који су се десили у његовој зони одговорности и то у дио табеле који одговара врсти догађаја и конкретном подручју.

Током мјесеца, табела ће дати визуалну презентацију броја безбједносних догађаја који су се дешавали у заједници, дајући на тај начин прилику полицајцима да упоређују различита подручја, као и различите врсте догађаја.

На крају сваког мјесеца, полицајци требају архивирати табелу прије него што направе нову табелу за нови мјесец. На крају године, упоредно би се анализирали показатељи са свих табела, о чему би се сачињавао квалитетан годишњи извјештај

Алат

Мониторинг безбједносних догађаја

Мјесец	Сектор 1	Сектор 2	Сектор 3	Сектор 4	Сектор 5
Врста догађаја					
Врста догађаја					
Врста догађаја					
Врста догађаја					

6.2 Картографски и табеларни приказ безбједносних инцидената

Мапа за праћење безбједносних инцидената може представљати једноставан начин на који полицајци могу биљежити број безбједносних догађаја и локације на којима се они дешавају током мјесеца.

Мапа треба да покаже полицијска подручја (нпр. секторе, позорне рејоне и квартове), означене одређеним бојама, које се повезују са одређеним врстама безбједносних догађаја (нпр. крађе, тешке крађе, разбојништва итд.), и да покрива мјесечни период. На крају сваке смјене, полицајци требају додати ознаку (иглицу или наљепницу) одређене боје на мапу, прецизирајући мјесто догађаја.

Током мјесеца мапа ће пружити визуалну презентацију о броју и локацији догађаја који се дешавају у заједници, дајући на тај начин прилику полицајцима да упоређују различита подручја и различите врсте догађаја.

На крају сваког мјесеца, полицајци требају архивирати мапу (један од начина је фотографисање), прије него што направе нову мапу за нови мјесец.

7

Шира
примјена
приручника

7.1 Креирање медијских порука према јавности

Увод

Стварање позитивног безбједносног окружења приоритетни је задатак полиције. Како би се грађани значајније укључивали у изградњу безбједносног окружења, они се на различите начине анимирају и упућују им се одређене комуникацијске (медијске) поруке. Комуникацијска стратегија је основни дио било које иницијативе везане за рад полиције у заједници, с обзиром на важност информирања чланова заједнице о раду полиције, форума за безбједност заједнице, те њихове улоге, пројеката, чланства и начина на који се обични грађани могу укључити. У оквиру такве стратегије, осмишљавање слогана постаје битан фактор за привлачење пажње на све битне сегменте рада полиције у заједници и остале поруке које ће промовисати превенцију и у овом дијелу су представљени примјери и савјети за стварање таквог слогана.

Савјети приликом коришћења слогана за кампању

Алат

Типични примјери преношења поруке у току трајања кампање представљају различити облици слогана.

Понекад се у идентификацији програма за унапрјеђење свијести о малом и лако наоружању користи само једна фраза или наслов која у исто вријеме сажима крајњи циљ. Слоган може истовремено да представља позитиван начин у рјешавању проблема у вези са малим и лако наоружањем или било којим другим пројектом.

На примјер, у Босни и Херцеговини, активисти Црвеног крста су током недавног рада на едукацији о минско-експлозивним средствима допунили првобитну поруку која је гласила „не дирај“ са слоганом „Преживио си рат, остани жив и у миру“:

Савјети:

- Обраћање и анимирање јавности обичним, основним темама које грађани препознају и на које реагују,
- Тестирајте слоган међу припадницима циљне групе као што је то случај и код осталих порука;

наставља се →

- Осигурати да слоган није у супротности са кључном поруком коју желите да пренесете;
- Покушајте доћи до нечега што добро звучи имајући на уму постојеће културолошке карактеристике;
- Није упутно користити слогане из других кампања. Покушајте бити иновативни – то може привући пажњу већег броја људи.

У оквиру програма подизања свијести о малом и лако наоружању у југоисточној Европи кориштени су сљедећи слогани. Неки од њих су негативни, а неки позитивни:

- **За боље сутра** (Македонија, 2003)
- **Збогом оружје** (Хрватска, 1990'с)
- **За живот, без оружја** (Србија, 2000/1)
- **Поштуј живот, врати оружје** (Црна Гора, 2003)

7.2 Медијски облици комуникације

Увод

У наредном дијелу текста побројане су најважније карактеристике најчешће кориштених медија. Потребно је нагласити важност кориштења различитих видова медија.

Златна правила у вези са активностима која се тичу комуникације са медијима подразумевају:

- постизање сврхе и жељеног циља у комуникацији са медијима;
- пажљиво уклапање планираних порука које медији преносе јавности са осталим активностима у области рада полиције у заједници;
- кориштење интерактивног облика комуникације са медијима тамо гдје је то могуће (нпр. радио, јављање уживо у програм, такмичења и сл.);
- важно је упамтити да активности са медијима треба да потпомажу остале програмске активности – промотивни материјали и сл.

Савјети за сарадњу са локалним медијима:

- пожељно је у што већој мјери користити идеје креативних чланова локалне заједнице;
- кориштење креативних радова чланова локалне заједнице може имати позитиван учинак (нпр. у изради постера могу се користити и дјечији цртежи);
- колико је то могуће, поруке које се одашиљу путем локалних медија требају бити повезане са кампањом која се проводи у већим медијима;
- локални медији могу понекад привући пажњу масовних медија;
- До сваке поједине циљне групе мора се допријети кориштењем њиховог сопственог језика;
- Медијски материјали могу бити направљени и кориштени само за одређену заједницу или регион. Овај материјал не мора се дистрибуирати на државном нивоу.

Алат

Предности и недостаци различитих медија

Масовни медији	Предности	Мане
ТВ - Документарни програм, ТВ спотови, дискусије, информативни програми, интервјуи, гостовања у емисијама, те џинглови	<ul style="list-style-type: none"> ● Допиру до веће групе људи; могу досећи до тачно одређених група путем специфичних програма; ● Програми се могу репризирати; ● Могу допријети и до неписмене публике; Могу ојачати поруке које се пласирају методама учествовања; ● Мултидимензионални ефекти; ● Могу утјецати на креирање отворене дискусије. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Програми који су најчешће јако скупи; ● Нису добри приликом тренинга практичних вјештина; ● Неки људи немају повјерења према извјесним каналима ● Распоред и фреквенција емитирања представљају битну компоненту за успјех у досезању до специфичних циљних група, ● Непредвидљивост.
Радио (нпр. вијести, интервјуи, јављање уживо, радио- спотови, радио документарни програм, вијести, радио магацини, џинглови	<ul style="list-style-type: none"> ● Допиру до веће групе људи; ● Могу допријети до тачно одређених група путем специфичних програма; ● Могу се репризирати; Програми нису скупи, брзо и једноставно се могу направити; Слушање радија најчешће представља групну активност која охрабрује дискусију образовног карактера након емитирања; ● Ово је важна фаза у току може доћи до промјена стечених навика у понашању; Могу се нагласити поруке које се преносе уз помоћ других видова материјала и активности. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Нису добри приликом тренинга практичних вјештина; ● Распоред и фреквенција емитирања; Представљају битну компоненту за успјех и досезање до специфичних циљних група; ● Непредвидивост.

наставља се →

Масовни медији	Предности	Мане
Телекомуникације (нпр. интернет, мобилна телефонија СМС поруке)	<ul style="list-style-type: none"> ● Допире до великог броја људи широм свијета, умјесто само националног нивоа; ● Постојање тренутне реакције (тј. на примјер повратне информације других људи путем цхата); ● Најчешће није скуп; ● Популаран је међу млађом генерацијом; Сектор медија са великим степеном раста 	<ul style="list-style-type: none"> ● Тешко се може пратити; ● Углавном је ријеч о појединачној употреби.
Новине/ часописи (нпр. извјештавање у вијестима, специјални чланци, писма уреднику, рекламе и огласи)	<ul style="list-style-type: none"> ● Често су више поштовани од осталих видова медија; ● Већина издања има препознатљиву читалачку публику; ● Специјалистичка издања могу допријети до специфичних група, (нпр. учитељи, полиција, пољопривредници); ● Чланци могу садржавати детаљне информације; ● Може утјецати на јачину поруке која је усмјерена ка већем броју метода за учествовање; ● Брзина у доступности информација; 	<ul style="list-style-type: none"> ● Допире само до образоване публике; ● Политичка гледишта одређених врста часописа новине/ часописи могу бити сметња; ● Постављање чланка или рекламе на одговарајућу позицију је важан фактор у његовом успјеху

наставља се →

Масовни медији	Предности	Мане
Постери Мајице Беџеви Оловке Банери Кесице за шећер Аутобуси Календари Биљежнице Дјечији цртежи	<ul style="list-style-type: none"> ● Корисни материјали за широк спектар активности и различите врсте међуљудске комуникације могу се побољшати како би што боље пласирале главне поруке и користити као подсјетник на поруке ● Могу се поставити било гдје ● Могу бити визуално атрактивне ● Корисне као помоћ при радионицама, дискусијама и предавањима ● Давати актуалне стандардизирани информације у покретном и поновно употребљивом формату 	<ul style="list-style-type: none"> ● Обично су скупе за израду и дистрибуирање (али не увијек!) ● Потребне су стручне вјештине како би се направили ефикасни примјери (премда постоје изузеци) ● Кратак рок трајања ● Морају бити прилагођене свакој етничкој групи и ситуацији ● Не би требали бити кориштени са групама које нису навикнуте да уче кориштењем писаних материјала, чак и ако су писмени

7.3 Визит-картице полицијског службеника

Увод

Филозофија рада полиције у заједници условљава већу повезаност између полицијских службеника и чланова заједнице, али се грађани понекад не осјећају пријатно у контактима са полицајцима или не знају начин како да им се обрете.

Једноставан и ефикасан алат за помоћ полицајцима у стварању повјерења и приближавања члановима заједнице су, између осталог, и визит картица. Таква картица, дистрибуирана члановима локалне заједнице од стране полицијских службеника у зони њихове одговорности, може имати много користи:

- Информише грађане који полицијски службеник ради на локалном подручју;
- Број мобилног телефона надлежних полицијских службеника омогућава грађанима да контактирају полицајце директно;
- Служи као подсјетник о присуству полицијских службеника и њиховој доступности за комуникацију са члановима заједнице.

Алат

Примјерак визит картице полицијског службеника

Назив полицијске службе, сектора	Фотографија 	Лого или слоган
Име полицајца и позиција		
Број телефона полицијске станице		Број мобитела полицајца

Центар за сигурносне студије (ЦСС) основан је 2001. године у Сарајеву, Босна и Херцеговина.

Центар је независна, невладина организација која се бави независним истраживањима и едукацијом с циљем да се покрене дебата о питањима сигурности и промовисању демократских структура и процеса вањске сигурносне политике, како у БиХ тако и у региону. Кроз разне програме, укључујући истраживања, публикације, едукацију и тренинг, као и програме који имају за циљ развој сарадње и комуникације између власти и јавности, ЦСС настоји да оствари своју мисију: да обезбједи јавне расправе и сарадњу између кључних актера у циљу успостављања стабилне и сигурне околине у БиХ, као и у региону Југоисточне Европе.

Safeworld се бави превенцијом и спречавањем оружаног насиља, те промовисањем сарадње на пољу сигурности. Safeworld преко комбинованих истраживања заступања и тренинга развија и спроводи програме у сарадњи са владом, невладиним организацијама и цивилним друштвом. У циљу развијања стратегије која ће повећати сигурност Safeworld пружа подршку и другим организацијама.

Centar za
sigurnosne studije - BiH
Centre for
Security Studies - BH

**Centre for Security Studies/
Centar za sigurnosne studije (CSS)**

Mula Mustafe Bašeskije 10
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 253 326
Fax: +387 33 223 250
Email: info@css.ba
Website: www.css.ba

Saferworld

The Grayston Centre
28 Charles Square
London N1 6HT
UK

Tel: +44 20 7324 4646
Fax: +44 20 7324 4647
Email: general@saferworld.org.uk
Website: www.saferworld.org.uk
Registered charity no. 1043843
A company limited by guarantee
no. 3015948